



Rada
Európskej únie

V Bruseli 9. júla 2018
(OR. en)

10970/18

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0279 (NLE)**

**JUSTCIV 182
COEST 150**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ,
v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie

Dátum doručenia: 6. júla 2018

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2018) 530 final

Predmet: Návrh ROZHODNUTIA RADY, ktorým sa Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko oprávňujú prijať v záujme Európskej únie pristúpenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2018) 530 final.

Príloha: COM(2018) 530 final



V Bruseli 6. 7. 2018
COM(2018) 530 final

2018/0279 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko oprávňujú prijať v záujme Európskej únie pristúpenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Cieľom Haagskeho dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej aj „dohovor z roku 1980“), ktorý doteraz ratifikovalo 98 krajín vrátane všetkých členských štátov EÚ, je obnoviť pôvodný stav bezodkladným vrátením neoprávnene premiestnených alebo zadržovaných detí prostredníctvom systému spolupráce medzi ústrednými orgánmi určenými zmluvnými stranami.

Keďže predchádzanie únosom detí je podstatnou súčasťou politiky EÚ zameranej na podporu práv dieťaťa, Európska únia aktívne pôsobí na medzinárodnej úrovni s cieľom zlepšiť uplatňovanie dohovoru z roku 1980 a nabáda tretie štáty, aby k nemu pristúpili.

Bielorusko uložilo dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 12. januára 1998. Dohovor nadobudol v Bielorusku platnosť 1 apríla 1998.

Dohovor z roku 1980 je už v platnosti medzi Bieloruskom a 24 členskými štátmi EÚ. Len Dánsko, Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko ešte neprijali pristúpenie Bieloruska k dohovoru.

Uzbekistan uložil dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 31. mája 1999. Dohovor nadobudol v Uzbekistane platnosť 1. augusta 1999.

Dohovor z roku 1980 je už v platnosti medzi Uzbekistanom a 24 členskými štátmi EÚ. Len Dánsko, Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko ešte neprijali pristúpenie Uzbekistanu k dohovoru.

Podľa článku 38 ods. 4 dohovoru z roku 1980 sa dohovor uplatňuje medzi pristupujúcou krajinou a zmluvnými štátmi, ktoré vyhlásia, že pristúpenie prijali.

Skutočnosť, že EÚ má výlučnú právomoc vo veci prijatia pristúpenia tretieho štátu k dohovoru z roku 1980, potvrdil Súdny dvor Európskej únie, ktorý rozhodoval na základe iniciatívy Komisie.

Súdny dvor Európskej únie vo svojom stanovisku 1/13 zo 14. októbra 2014 uviedol, že prijatie pristúpenia tretieho štátu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí patrí do výlučnej právomoci Únie.

Súdny dvor trval na potrebe jednotnosti na úrovni EÚ, aby sa zabránilo premenlivej geometrii (*géométrie variable*) medzi členskými štátmi.

Keďže problematika medzinárodných únosov detí patrí do výlučnej vonkajšej právomoci Európskej únie, rozhodnutie o prípadnom prijatí pristúpenia Bieloruska a Uzbekistanu sa musí prijať formou rozhodnutia Rady na úrovni EÚ. Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko by preto mali v záujme Európskej únie urobiť vyhlásenie o prijatí pristúpenia Bieloruska a Uzbekistanu.

Prijatím Luxemburskom, Rakúskom a Rumunskom by sa dohovor z roku 1980 mal stať uplatniteľným medzi Bieloruskom, Uzbekistanom a všetkými členskými štátmi EÚ s výnimkou Dánska.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Pokiaľ ide o únosy detí rodičmi, Haagsky dohovor z roku 1980 je medzinárodným ekvivalentom nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 (známeho ako nariadenie Brusel IIa), ktoré predstavuje základný kameň justičnej spolupráce EÚ v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností.

Jedným z hlavných cieľov nariadenia je zabrániť únosom detí medzi členskými štátmi stanovením postupov na zabezpečenie bezodkladného návratu dieťaťa do členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt. Nariadenie Brusel IIa na tento účel zahŕňa vo svojom článku 11 postup stanovený v Haagskom dohovore z roku 1980 a dopĺňa ho o objasnenie niektorých jeho aspektov, najmä vypočítanie maloletého dieťaťa, časovú lehotu na vydanie rozhodnutia po podaní žiadosti o návrat a dôvody pre nenavrátanie dieťaťa. Zavádzajú sa v ňom aj ustanovenia, ktorými sa upravujú protichodné príkazy o vrátení alebo nevrátení dieťaťa vydané v rôznych členských štátoch.

Európska únia na medzinárodnej úrovni podporuje pristúpenie tretích štátov k dohovoru z roku 1980, aby sa jej členské štáty mohli spoliehať na spoločný právny rámec na riešenie prípadov medzinárodných únosov detí.

V období od júna 2015 do decembra 2017 bolo prijatých už 14 rozhodnutí Rady s cieľom prijať pristúpenie 20 tretích krajín (Albánska, Andorry, Arménska, Bahám, Čile, Gruzínska, Islandu, Južnej Afriky, Kazachstanu, Kolumbie, Kórejskej republiky, Maroka, Panamy, Peru, Ruskej federácie, Salvádu, San Marína, Seychel, Singapuru a Uruguaja) k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o medzinárodných únosoch detí.¹

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je zjavne spojený so všeobecným cieľom ochrany práv dieťaťa zakotveným v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Systém Haagskeho dohovoru z roku 1980 má za cieľ chrániť dieťa pred škodlivými vplyvmi únosu jedným z rodičov a zabezpečiť, aby dieťa mohlo udržiavať styk s oboma rodičmi, napríklad zabezpečením účinného výkonu práva styku.

Za zmienku stojí aj prepojenie s podporou využívania mediácie pri riešení cezhraničných rodinných sporov. Smernica o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach² sa takisto uplatňuje na rodinné právo v rámci spoločného európskeho justičného priestoru. Haagsky dohovor z roku 1980 takisto podporuje zmierlivé riešenie rodinných sporov. Jedna z príručiek osvedčených postupov podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980,

¹ Bolo už prijatých 14 rozhodnutí Rady, ktorými sa členské štáty oprávňujú, aby prijali pristúpenie k Haagskemu dohovoru z roku 1980, pokiaľ ide o **Andorru** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/1023 prijaté 15. júna 2015]; **Seychely** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/2354 prijaté 10. decembra 2015]; **Rusko** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/2355 prijaté 10. decembra 2015]; **Albánsko** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/2356 prijaté 10. decembra 2015]; **Singapur** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/1024 prijaté 15. júna 2015]; **Maroko** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/2357 prijaté 10. decembra 2015]; **Arménsko** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/2358 prijaté 10. decembra 2015]; **Kórejskú republiku** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/2313 prijaté 8. decembra 2016], **Kazachstan** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/2311 prijaté 8. 12. 2016], **Peru** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/2312 prijaté 8. 12. 2016]; **Gruzínsko a Južnú Afriku** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/2462 z 18. decembra 2017]; **Čile, Island a Bahamy** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/2424 z 18. decembra 2017]; **Panamu, Uruguaj, Kolumbiu a Salvádor** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/2464 z 18. decembra 2017]; **San Maríno** [rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/2463 z 18. decembra 2017].

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2008, s. 3).

ktoré uverejnila Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného, je venovaná používaniu mediácie pri riešení medzinárodných rodinných sporov týkajúcich sa detí, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti dohovoru. Na podnet Európskej komisie bola daná príručka preložená okrem anglického a francúzskeho jazyka do všetkých jazykov EÚ, ako aj do arabského jazyka, s cieľom podporiť dialóg so štátmi, ktoré ešte neratifikovali dohovor, a pomôcť hľadať konkrétne spôsoby riešenia problémov spôsobovaných medzinárodnými únosmi detí vo vzťahoch s krajinami, ktoré dohovor neratifikovali³.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie sa týka medzinárodnej dohody, uplatniteľným právnym základom je článok 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie spolu s článkom 81 ods. 3. Rada sa uznáva jednomyselne po konzultácii s Európskym parlamentom.

Írsko a Spojené kráľovstvo sú viazané nariadením (ES) č. 2201/2003, a preto sa zúčastňujú na prijatí a uplatňovaní tohto rozhodnutia.

V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

• Proporcionalita

Tento návrh je vypracovaný v súlade s už prijatými rozhodnutiami Rady týkajúcimi sa tej istej témy a nepresahuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa súdržnej činnosti EÚ v oblasti medzinárodných únosov detí tým, že sa zabezpečí, aby Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko v danej lehote prijali prístupenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko, s ktorými Komisia diskutovala o ich ochote prijať prístupenie Bieloruska a Uzbekistanu k dohovoru z roku 1980, zaujali kladné stanovisko.

Z diskusií vedených na stretnutí expertov 18. apríla 2018 vyplynulo, že v tejto fáze neexistujú žiadne námietky zo strany členských štátov proti prijatiu prístupenia Bieloruska a Uzbekistanu k dohovoru z roku 1980 Luxemburskom, Rakúskom a Rumunskom.

• Získavanie a využívanie expertízy

Keďže dohovor je už platný medzi Bieloruskom, Uzbekistanom a 24 členskými štátmi, Komisia a experti členských štátov zastávali názor, že v takýchto prípadoch nie je potrebné osobitné posúdenie situácie dotknutých tretích krajín.

• Posúdenie vplyvu

V súvislosti so 14 rozhodnutiami Rady prijatými v rokoch 2015 až 2017 týkajúcimi sa prístupenia niekoľkých tretích štátov k Haagskemu dohovoru z roku 1980 sa vzhľadom na

³ <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3>.

povahu tohto legislatívneho aktu nevykonalo žiadne osobitné posúdenie vplyvu. V každom prípade sa osobitné posúdenie situácie Bieloruska a Uzbekistanu považovalo za nadbytočné vzhľadom na skutočnosť, že dohovor je už v platnosti s 24 členskými štátmi EÚ, ako aj na ochotu Luxemburska, Rakúska a Rumunska prijať pristúpenie Bieloruska a Uzbekistanu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhované rozhodnutie nemá žiaden vplyv na rozpočet.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Keďže sa návrh týka len oprávnenia Luxemburska, Rakúska a Rumunska prijať pristúpenie Bieloruska a Uzbekistanu k dohovoru z roku 1980, monitorovanie jeho vykonávania sa obmedzuje na dodržanie znenia vyhlásenia Luxemburskom, Rakúskom a Rumunskom a na dodržanie lehoty na jeho uloženie a oznámenie o uložení vyhlásenia Komisii, ako sa stanovuje v rozhodnutí Rady.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko oprávňujú prijať v záujme Európskej únie prístupenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 3 v spojení s článkom 218 ods. 6 písm. b),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu⁴,

keďže:

- (1) Európska únia si stanovila za jeden zo svojich cieľov presadzovanie ochrany práv dieťaťa, ako sa uvádza v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Opatrenia na ochranu detí pred neoprávneným premiestnením alebo zadržívaním sú zásadnou súčasťou tejto politiky.
- (2) Rada prijala nariadenie (ES) č. 2201/2003⁵ (ďalej len „nariadenie Brusel IIa“), ktorého cieľom je chrániť deti pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania a stanoviť postupy na zabezpečenie ich bezodkladného návratu do štátu ich obvyklého pobytu, ako aj zabezpečiť pre ne ochranu práv styku a opatrovnických práv.
- (3) Nariadením Brusel IIa sa dopĺňa a posilňuje Haagsky dohovor z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej aj „Haagsky dohovor z roku 1980“), ktorým sa na medzinárodnej úrovni stanovuje systém povinností a spolupráce medzi zmluvnými štátmi a medzi ústrednými orgánmi a ktorý má za cieľ zabezpečiť bezodkladný návrat neoprávnene premiestnených alebo zadržovaných detí.
- (4) Všetky členské štáty Únie sú zmluvnými stranami Haagskeho dohovoru z roku 1980.
- (5) Únia nabáda aj tretie štáty, aby pristúpili k Haagskemu dohovoru z roku 1980, a podporuje správne vykonávanie Haagskeho dohovoru z roku 1980 okrem iného spoločnou účasťou s členskými štátmi v osobitných výboroch, ktoré pravidelne zvoláva Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného.
- (6) Spoločný právny rámec platný vo vzťahu medzi členskými štátmi Únie a tretími štátmi by mohol byť najlepším riešením citlivých prípadov medzinárodných únosov detí.

⁴ Ú. v. EÚ C , , p. .

⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1).

- (7) V Haagskom dohovore z roku 1980 sa stanovuje, že sa uplatňuje medzi prístupujúcim štátom a zmluvnými štátmi, ktoré vyhlásili, že toto prístupenie prijali.
- (8) Haagsky dohovor z roku 1980 neumožňuje organizáciám regionálnej hospodárskej integrácie, akou je Únia, stať sa jeho zmluvnou stranou. Únia preto nemôže pristúpiť k uvedenému dohovoru a ani uložiť vyhlásenie o prijatí prístupujúceho štátu.
- (9) Na základe stanoviska Súdneho dvora Európskej únie 1/13 patria vyhlásenia o prijatí podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 do výlučnej vonkajšej právomoci Únie.
- (10) Bielorusko uložilo svoju listinu o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 12. januára 1998. Dohovor nadobudol pre Bielorusko platnosť 1 apríla 1998.
- (11) Všetky dotknuté členské štáty s výnimkou Dánska, Luxemburska, Rakúska a Rumunska už prístupenie Bieloruska k Haagskemu dohovoru z roku 1980 prijali. Bielorusko už prijalo prístupenie Bulharska, Estónska, Lotyšska, Litvy a Malty k Haagskemu dohovoru z roku 1980. Posúdenie situácie v Bielorusku viedlo k záveru, že Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko sú v pozícii, aby prijali v záujme Únie prístupenie Bieloruska v súlade s podmienkami Haagskeho dohovoru z roku 1980.
- (12) Uzbekistan uložil svoju listinu o pristúpení k Haagskemu dohovoru z roku 1980 dňa 31. mája 1999. Dohovor nadobudol pre Uzbekistan platnosť 1. augusta 1999.
- (13) Všetky členské štáty s výnimkou Dánska, Luxemburska, Rakúska a Rumunska už prístupenie Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 prijali. Uzbekistan už prijal prístupenie Bulharska, Estónska, Lotyšska, Litvy a Malty k Haagskemu dohovoru z roku 1980. Posúdenie situácie v Uzbekistane viedlo k záveru, že Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko sú v pozícii, aby prijali v záujme Únie prístupenie Bieloruska v súlade s podmienkami Haagskeho dohovoru z roku 1980.
- (14) Preto by sa Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko mali oprávniť, aby v záujme Únie uložili svoje vyhlásenie o prijatí prístupenia Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 v súlade s podmienkami stanovenými v tomto rozhodnutí. Ostatné členské štáty Únie, ktoré už prístupenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 prijali, by nemali uložiť nové vyhlásenia o prijatí, keďže existujúce vyhlásenia zostávajú podľa medzinárodného práva verejného v platnosti.
- (15) Írsko a Spojené kráľovstvo sú viazané nariadením Brusel IIa, a preto sa zúčastňujú na prijatí a uplatňovaní tohto rozhodnutia.
- (16) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko sa týmto oprávňujú v záujme Únie prijať prístupenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí („Haagsky dohovor z roku 1980“).

2. Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko uložia najneskôr do ... [dvanásť mesiacov odo dňa prijatia tohto rozhodnutia] vyhlásenie o prijatí v záujme Únie pristúpenia Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 v tomto znení:

„[ČLENSKÝ ŠTÁT – úplný názov] vyhlasuje, že prijíma pristúpenie Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí v súlade s rozhodnutím Rady (EÚ) 2018/...“.

3. Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko informujú Radu a Komisiu o uložení svojich vyhlásení o prijatí pristúpenia Bieloruska a Uzbekistanu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 a oznámia Komisii znenie uvedených vyhlásení do dvoch mesiacov od ich uloženia.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho oznámenia.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Luxembursku, Rakúsku a Rumunsku.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*